

A könyv ünnepe

Költő barátom mesélte, hogy a múlt év decemberében valamelyik zimankós napján meghívták, hogy osztozzon az örömben, úgy mond: jelenlétével emelje a könyvtárat pompájára, olvasson fel legújabb verseiből, s beszéljen a poézis műhelyeiről. Egy energikus fiatal tanító volt az ünnep házigazdája, aki nemcsak a műsort szerkesztette meg, hanem megírta az avatás programkönyvét, jóformán percről percre. Még olyan apróság is benne foglaltatott — ami különben aligha felejtődött volna el —, hogy pontosan 15 órakor a tanácselnök elvtárs átvágja a nemzetiszínű szalagot, majd átadja a könyvtár kulcsait. Tizenöt óra előtt pár percet véget ért az ünnepi beszéd, majd, mint a forgatókönyv leírta, két kislány ezüstözött tálcával, ollóval és kulcsokkal járult az előnk elé, aki egy pillanat múlva, váratlan ötlettől sugallva, így szól: azt hiszem, az a helyes, ha költő vendégünköt tiszteljük meg azzal, hogy megkérjük, ő vágja el a nemzetiszínű szalagot. Tiszteljük meg, barátaim, a költészetet!

A költő kezébe vándorolt tehát az olló, aki, szintén egy váratlan ötlet sugallatára, a tömeg kellős közepéről karonfogva elővezette egy hetykekalapos legényt, és így szól: tiszteljük meg az olvasót azzal, hogy saját kezével vágja át a nemzetiszínű szalagot. Perc sem telt el eddig.

Megszámlálható szívdobogásnyi idő alatt így tisztelgette meg egymást az állam, a költő, az olvasó, vagyis a nép.

Ez a kölcsönös egymást tisztelgetés most országosan is megismétlődik.

A könyvheti könyvek utolsó kötetén is megszáradt már a nyomdafesték, hogy elfoglalják helyüket a kirakatokban, a polcokon, a sátrak ponyváin alatt, városok utcáin, terein, községek, falucskák és tanya-központok kultúrotthonai előtt. Költők és írók készítenek az úticsomagot, hogy jelenlétükkel is tisztelgetjék az olvasót. Mert nemcsak vásár, és nemcsak az alkotás seregszemléje lesz az idei könyvhét, hanem egymás kölcsönös tisztelgetése is.

Jelképesen először is tisztelgünk ama politika előtt, amely évről évre nagyobb és nagyobb összeget teremt elő az ország szellemi vagyonának gyarapítására. Mert könyvek nélkül elképzelhetetlen az emberi élet.

Ott, a könyvsátrak árnyékában tisztelgünk jelképesen az alkotásnak is. A költőnek, aki szüntelenül a szívét-lelkét tárja a világgal elé, s aki talán érzékenyebb idegrendszerrel bír, fogva jobban reagál a bánatra, az öröme, és gyakran azt írja meg a versben, amit mi valamennyien érzünk, csak nem tudjuk megfogalmazni pontosan.

Tisztelget az írókat, aki hétköznapi történeteinket át-költi, de úgy költi át, hogy

mindannyian tanuljunk, okuljunk belőle, vagy gyönyörködünk benne. Tisztelet nekik azért is, mert nyelvünket pallérozzák, anyanyelvünk tisztaságát őrzik, gazdagítják, gyarapítják.

S hogy felejtődhetne ki ebből az ünnepi sorból a könyvtárosok, a könyvtér-terjesztők sokasága? Különösen ebben a folyton-folyvást időzavarban szenvedő világban fontosak ők, hiszen okos közvetítésükkel lerövidíthetik a mű útját az írótól az olvasóig.

Az olvasó dicséretét pedig ékesen hirdeti, hogy immár sok-sok esztendő óta egy teljes hét valóban a könyv piros betűs ünnepe.

Simon Lajos

Az ünnepi könyvhét szeptemberi megnyitóját ma, szombaton délelőtt 10 órakor rendezik meg a Kárász utcán, a Móra könyvesbolt előtt. Megnyitóját beszédelte dr. Csétri Lajos irodalomtörténész mond.

Pénteken délután Szegeden, a Sajtóház klubjában tartott ünnepségen a politikai ismeretterjesztő irodalom népszerűsítésében, terjesztésében több éve eredményesen közreműködő aktivistákat emléklappal, elismerő jelvényekkel, könyvekkel jutalmazta a Kosuth Könyvtár. A kiadó Csongrád megyei kirendeltségének vezetője, Gera József adta át a jutalmakat, s köszöntötte a kiemelkedően munkálkodó könyvtér-terjesztőket.

Tékozlás és takarékoskosság (2.)

Tegnap értéktelen —

ma kincs

Lassan két évszázada lesz, hogy 1789-ben felfedezték az uránt, ám hosszú időn át értéktelen, semmire nem jó ércnek tartották. Csúpan néhány évtizede vált kincssé, a magenergia forrásává, s még becsesebb lesz a következő évtizedekben. A kőolajra rálelő ember évszázadokon át nem tudott mit kezdeni a sűrű folyadékkal... Ahogy a technika fejlődik, úgy változik az anyagok értéke, felhasználhatósága.

Törött ablakok

Általában. A világpiac. Nagy tételekben. De konkrétan, az egyes emberek szemében, a mindennapokban? Járjuk végig egy új lakótelep épülő házait. Számoljuk a betört ablakokat... Házunkban 12-13 millió négyzetméter síküveget használnak fel esztendőnként. Becslések, valamint vizsgálatok tanúsítják: a teljes mennyiség 10-15 százaléka pazarló el, szakszerűtlen szállítással, tárolással, felületvesztéssel, miatti. Mert rendben van, nyitva hagyta a gyerek az ajtót, a szél bevágja, betöri a lakásban az ablakot. De rendben van-e, hogy az átadás előtt sok helyen szinte újrátüvegezik a lakóházakat, ipari, mezőgazdasági épületeket?

Apró példa a törött ablak. Ezer ilyen apró példa van. Tavaly egy hektár mezőgazdasági területre — hatóanyagban számítva — 216 kg műtrágya jutott. (1950-ben hat kg.) S mennyi ömlött ki tárolás, töltés közben, mennyi szóródott el az árokpartokon? Pedig mennyi munka, energia rejlik egy tonna műtrágyában!

Lassú ébredés

Ismeretesek az iparban a nagypontosságú — precíziós — öntés, a sajtolás, a porokohászat különböző korszerű eljárásai. Mégis, tavaly a felhasznált hengerelt acél 42 százaléka — az alakítás, a forgácsolás során keletkező veszteségek miatt — hulladékba került! Holott egy tonna nyersacél előállításá-

hoz csupán kohókokszból 650 kg kell. Azaz nemcsak az acél pazarló el, hanem vele sok minden más úgyszintén. Lassú az ébredés abból az álomból, hogy olcsó az anyag. S még ha az is, drágává — az indokoltnál mindenesetre drágábbá — válik a termék. Hiszen ami veszendőbe ment, azt is meg kell fizetnie valakinek. A valaki a felhasználó, a fogyasztó. Azaz a társadalom. Mert hol termelők, hol fogyasztók vagyunk. S ezért a közösségi tudat kifejezője is az, miként bánunk a ránk bízott javakkal.

Napjainkban Magyarországon a polietilén fóliahasználatát ötvenes éve óta, évi 18-20 ezer tonna réztermék áramlik be a gazdaság vértékerejébe. Fenyőfűrészáruból nem kevesebb, mint 1,3 millió köbméter kell ugyanennyi időre. Csak utóbbinál maradványok a földbe talposított gépkocsik által sárba gyúrt deszkákat? Az idő kényére hagyott zsuluzatokat? A méternyi „hulladékokat”? Látjuk. És nem fáj? A magunké vesz el!

Jól van, takarékoskodjunk. Hol, ki kezdje? Frázis lenne, hogy mindenki a maga helyén? Az anyagokkal való ésszerű gazdálkodás föltételezi az értékelést, a tervezést, a szerkesztést, a technológiai fejelem szigorú betartását. Azután a kellő anyagellátást — a kényes helyzetek elkerülését — és elszámoltatást... S persze, olyan árakat, amelyek nem teszik olcsóvá a vállalat számára azt, ami a népgazdaságnak drága!

Megvettük, eldobjuk

Van olyan vevő, aki be-megy a boltba, megvásárol valamit, kilép az utcára, s

eldobja a portékát? Oktalannak tartanánk. Tavaly 3,7 millió tonnára rúgott a vasérc behozatal. Főként a korszerűtlen feldolgozás miatt, hozzávetőleg húsz százalékát dobtuk el... 901 ezer tonna kenyér, 2,1 milliárd péksütemény fogyott. Óvatos becslések szerint is ennek negyede szemétként került, állatokkal etették meg...

1968 és 1973 között a mosott gyapjú világpiaci ára a kétszeresére növekedett. Két esztendő alatt a legfontosabb nyersanyagok tőkés világpiaci ára annyival emelkedett, mint előtte negyven év alatt összesen! Van persze ebben spekulációs törekvés is, ám nyomatékos figyelemzettség ugyancsak. A föld kincseit herdelni vétek.

Az érdekek találkoznak

A textiliparban alapvető fordulatot hozott a szintetikus szálak feldolgozása. A pamutfonásnál például a hulladékvesztés 5-30 százalék között mozog, a szintetikus szálaknál ennek tíze-de. Ugyanakkor lehetővé vált olyan gépek alkalmazása, melyek munkasebessége többszöröse a hagyományosoknak — a szintetikus szálakifűzési sebessége, egyenlőtlensége jóval nagyobb —, a fonás, szövés, kötés, hurkolás valamelyikének elhagyása, az automatizálás gyorsítása, a kikészítési műveletek összevonása stb.

Takarékoskosság tehát, ha a szintetikus szálak aránya 35 százaléka növekszik 1980-ra hazánkban a textilipar összes szálanyag-felhasználásában, s ugyanakkor a fogyasztói igényekkel, a divat korszerű irányzataival is találkozik e közvetett takarékoskosság. S ilyen lehetőségeket nagy számban kínál föl a nemzetközi munkamegosztás, a tudományos-technikai fejlődés. Most már csak az a kérdés, élünk-e azokkal?

Mészáros Ottó

Következik:

Élétetni vagy megenni?

Kőszállítmány — vízi úton

A Tisza magyarországi alsó szakaszán levonuló árhullám tetőzött, és most már — az előrejelzésekből ítélve — lassú ütemű apadás várható. Június első fele azonban, a Medárd időszak rendszerint esős szokott lenni. Amennyiben a Kárpát-medencében újból kiadós csapadék hullik, a jelenleginél magasabb vízállás alakulhat ki, annál is inkább, mert a folyók medre telítődött.

A közepesnek mondható, mégis az ideiglegesen árhullám használatát is járt. A szegedi partfallal ide épített munkái már javában folynak. A Boszorkányszigetnél tavaly vasúton érkezett nagy mennyiségű terméskövet tárolnak. Ehhez az idén nem kellett hozzányúlni, mert a Tisza vízállása megengedte, hogy olcsóbb pályán, a folyó hátán uszályval szállítsák a követ Tokajból. Eddig négy uszály rakományra érkezett.

Emelik néhány édesipari termék árát

A gyártáshoz szükséges kocsnyásító anyagok, az úgynevezett agar-agar, a zselatin, a pektin világpiaci árának nagyarányú emelkedése miatt június 3-tól néhány édesipari termék fogyasztói ára emelkedik — jelentette be dr. Huszár János, a Magyar Édesipar vezérigazgató-helyettese pénteki sajtótájékoztatóján. Az édesipari üzemek által gyártott zselészetet, a tízdeák 6,5 mbzselé, a 10 dekás zselé féltojás, a kiméréses és 10 dekás frutti karamella árának emelkedése átlagosan 24,2 százalékos lesz. A vezérigazgató-helyettes hangsúlyozta: az alapanyagok világpiaci ára két-háromszorosára emelkedett az elmúlt

Újabb öt országba nem kell a zöld kártya

Postán küldik meg a Casco-visszatérítést

Az Állami Biztosító több ország biztosítási hivatalával megállapodást kötött a gépjárművel külföldre utazó magyar turisták gépjármű-felelősségi biztosítása igazolásának könnyítéséről. Eszerint a Finnországba, Norvégia, Svájcba, Lichtensteinbe, valamint Svédországba utazóknak ezentúl nem kell beszerezniük az úgynevezett zöld kártyát.

A nemzetközi zöldkártya-egyezmény értelmében a külföldre utazó gépjármű-tulajdonosok részére az Állami Biztosító általában zöld kártyát állít ki a felelősségbiztosítás igazolására. Erre a külön igazolásra nincs szükség a szocialista országokban és néhány éve Ausztriában és az NSZK területén sem. A most létrejött megállapodás lehetővé teszi, hogy újabb öt országban a gépkocsin levő „H” felségjel és a magyar

rendszám szolgálat gépjármű-felelősségi biztosítás igazolására.

A gépjármű-tulajdonosokat érinti az Állami Biztosító egy másik tájékoztatása is.

1972 júniusában kibővített, sokféle kárra érvényes Casco-biztosítást adott ki az ÁB az autósoknak. Az új feltételek egyike volt, hogy a kár két évig nincs kára, az egyhavi díjvisszatérítésben részesül, s akik 2-4 évig nem kapnak kártérítést, két-havi, ötévi kármentesség után pedig minden évben 3 hónapi díjat fizet vissza a biztosító.

Az első két év az 1972-ben kötött 44 ezer Casco-biztosításnál a közeljövőben letelek, így az idén több ezer Casco-s jogosult a kármentesség vezetésért járó „jutalomra”. A visszatérítés jog-sultaknak jelentkezőik nem kell, részükre postán küldik el a pénzt.

A díjvisszatérítésben mind-azok részesülnek, akik 1972. június 1-e után kötötték meg Casco-biztosításukat, s azóta nem kaptak kártérítést.

Előadói est

A megyei tanács KISZ-szervezete csütörtökön este Csernák Árpádot, a Szegedi Nemzeti Színház művészt látta vendégül, aki „Körmenet boldogságról” című előadójából mutatott be változatot. A kitűnő hangulatú esten Csernák önmagát adta. Valóságosan is éli, érzi amit csinál, hiszen az irodalom világa köti le igazán. Örökös vibráló alkata igényli a színt, a játszást.

Összeállítás: W. Borchert: Egy történet. J. Kerouac: Úton (részlet). Örkény István: Az élet értelme. Fritz Baader: Versenyfutás a 2000.

Jubileumi ünnepség a RÖVİKÖT-nél

Tegnap, pénteken délelőtt ünnepelte fennállásának 25. évfordulóját a Dél-magyarországi Rövid- és Kötöttáru Nagykereskedelmi Vállalat, szegedi központjának klubjában. Az ünnepségen részt vett Vince János, az MSZMP Szeged városi bizottságának munkatársa és Kovács György, a Csongrád megyei tanács kereskedelmi osztályának munkatársa is. Az ünnepi tanácskozást Gom-bos László, a vállalat szak-szervezeti bizottságának tit-

kára nyitotta meg, majd Deák Ferenc igazgató méltatta a vállalat negyedésszá-zados fejlődését.

A DELRÖVİKÖT Csongrád, Békés és Bács megyé-re kiterjedő Ierakathálózat-tal rendelkezik. Fejlődésére jellemző, hogy idén, 1974-ben közel egymilliárd forint forgalmat bonyolít le, háromszor annyit, mint 1955-ben. Az utóbbi időben több mint 12 millió forintot fordítottak lerakatok korsze-rűsítésére, modern osztályo-kat alakítottak ki. S az öt építetű összefogásával a Szegeden reáépülő, nagy köz-ponti raktár egyik tulajdo-nosa a DELRÖVİKÖT. A be-ruházásokon túl jelentősen javították a vállalat dolgo-zóinak munkakörülményeit, kisgépeket szereztek be a raktárakba az áruk mozga-tásához. Sokat költöttek szociális létesítményekre és elektronikus gépekkel végzik a vállalatnál az adatfeldol-go-zást.

A jubileum alkalmával a vállalatnál dolgozó alapító tagok emléklapokat, illetve arany pecsétgyűrűt és pénz-ütemet kaptak hűségük, munkájuk elismeréseként. Ez alkalommal köszöntötte az MSZMP Szeged városi bizottsága nevében a vállalat dolgozóit Vince János.

B. E.

Képzőművészeti szakkörök tárlata

Evről évre visszatérő rendezvény, és most a szegedi Bartók Béla Művelődési Központ adott helyet a képzőművészeti szakkörök me-gyei kiállításának, amelyet tegnap délután nyitott meg dr. Szalontai József, a megyei tanács vb művelődés-ügyi osztályának vezetője. Az amatőrmozgalomnak nem célja a tárlatozás, de mégis az alkotókészségnek a mű a legkoncentráltabb megnyil-vánulása, mert hitelesíti a rendezvényeket, figyelmeztet a negatívumokra.

A zsüri díjjal jutalmazta a szegedi Bartók Béla Művelődési Központ grafikus-körét, a vásárhelyi Petőfi Sándor Művelődési Központ és a baksi művelődési ház képzőművészeti szakkörét. Különböző részesült Cze-ne Jánosné (Makó), Czako János (Szeged, Bartók Művelődési Központ), Lantos Lóriné (Hódmezővásár-hely), Szabics Ferenc (Szen-tes), Balogh Sándor és Csonka János (Szeged, No-venber 7. Művelődési Köz-pont). Tizenkét fiatal kapott jutalmat munkájáért.